

Referat af møde med Lerkenfeld Ålaug og Stistrup Møllebæks Ålaug om forslag til regulativer for vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk

Mødedato: 19. september 2019

Mødested: Mødelokale Gyldendal, Farsø Rådhus, Frederik IX's Plads 1, 9640 Farsø

Deltagere ved begge møder:

Hans Ole Kristensen, Landboretskonsulent, Agri Nord (HOK)

Flemming Bach, Natur og Miljøchef, Vesthimmerlands Kommune (FB)

Jette Ingeborg Jensen, Teamleder Vandløb og Natur (JIJE)

Henrik Gorm Hansen, Vandløbsmedarbejder Vesthimmerlands Kommune (HGH)

Per Madsen, Vandløbsmedarbejder, Vesthimmerlands Kommune (PM)

Jesper Madsen, Rådgivningsfirmaet Orbicon (JM)

Mødetidspunkt: Kl. 13.30 – 15 for Stistrup Møllebæks Ålaug

Deltagere:

Claus Sørensen, Stistrup Møllebæks Ålaug (CS)

Jørgen S. Nielsen, Stistrup Møllebæks Ålaug (JSN)

Niels Krebs, udvalgsmedlem Teknik – og Miljøudvalget (NK)

Dagsorden:

1. Velkommen ved Flemming Bach
2. Opdatering af regulativarbejdet ved Per Madsen, Henrik Gorm Hansen og Jesper Madsen
3. Bemærkninger fra Stistrup Møllebæk's Ålaug til forslag til regulativer for de 5 vandløb i oplandet til Stistrup Møllebæk
4. Evt.

Mødetidspunkt kl. 15 - 17 for Lerkenfeld Ålaug

Hans Dollerup, Lerkenfeld Ålaug

Lars Jensen, Lerkenfeld Ålaug

Dagsorden:

1. Velkommen ved Flemming Bach
2. Opdatering af regulativarbejdet ved Per Madsen, Henrik Gorm Hansen og Jesper Madsen
3. Bemærkninger fra Lerkenfeld Ålaug til regulering af Lerkenfeld Å
4. Bemærkninger fra Lerkenfeld Ålaug til forslag til regulativer for de 14 vandløb i oplandet til Lerkenfeld Å
5. Evt.

Fælles dagsordenspunkter for begge møder:

Ad 1

Flemming Bach bød velkommen til mødet. FB nævnte at Flemming Andersen er gået på pension og præsenterede afløseren Jette Ingeborg Jensen. FB bød også velkommen til Jesper Madsen fra Orbicon, som er kommunens rådgiver på de fremlagte forslag til regulativer for vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk.

Ad 2

PM nævnte at vandløbsloven har 2 sidestillede formål

- At lede vandet væk
 - At lede vandet væk under hensyntagen til miljøet i vandløbet
-

Ålaugene er bl.a. kommet med generelle bemærkninger til grødeskæringen, herunder ændringer i antallet af grødeskæringer, reduceret grødeskæring, ændret grødeskæring, grødeskæringsperioden og grødens miljømæssige effekt i vandløbet. Nedenstående er Vesthimmerland Kommunes supplerende oplysninger til bemærkningerne:

PM opsummerede fra et tidligere møde at langt de fleste af vandløbene i Vesthimmerlands Kommune i Miljømålsloven har et fastlagt miljømål "God økologisk tilstand". God økologisk tilstand vurderes ud fra tilstandsparametrene smådyr(DVFI), fisk, planter og fysisk indeks. For at opnå målopfyldelse god økologisk tilstand for smådyrene skal DVFI være på 5 eller derover og for fiskene skal vandløbet rumme en ørredyngelbestand på 80-130 pr. 100 kvm.

Planteindekset angiver at der skal være mange plantearter for at opnå en høj pointscore.

Fysisk indeks angiver at vandløbet skal have det der svarer til "gode fysiske forhold". Tilstanden af vandløbene i Vesthimmerlands Kommune viser at vi er langt fra målet god økologisk tilstand. Vi skal forbedre forholdene for smådyrene, men vi skal især have focus på at forbedre forholdene for fiskene.

PM fortalte om grødens betydning for smådyrene og fiskene. Oplysningerne stammer fra et miljøprojekt vedrørende vedligeholdelse af vandløb fra november 1980 og fra grødeskæringsvejledningen fra december 2017. Grøden er vigtig for smådyrene, da smådyrene primært lever af de alger og mikroorganismer som bl.a. lever i og på grøden. Fiskene lever primært af smådyrene, så antallet af smådyr er vigtige for mængden af føde til fiskene. Ørredyngel er vandløbenes indikator for målopfyldelse for fiskene i vandløb. Ørreder er indbyrdes meget territoriehævdende, så fiskeskjul i form af grøde, sten, kantvegetation m.m. er afgørende vigtige for antallet af ørreder i et vandløb.

Fra grødeskæringsvejledningen nævnte PM bl.a., at man på Fyn havde lavet en undersøgelse, som viste at man havde 4-doblet ørredbestanden ved at gå fra at skære vandløbene ud i fuld bredde = fuldskæring til at bruge grødeskæringsmetoden strømrødeskæring. En undersøgelse i Gudenåen viste at ørredyngel foretrækker grødedækningsgrader på mellem 40-80 %. Undersøgelsen viste også at ørrederne fravalgte bevoksninger af eksempelvis Pindsvineknop nær ved bredden.

PM nævnte, at forslag om ændret grødeskæring, herunder reduceret antal grødeskæringer, grødeskæringsmetode og reduceret strømrønde primært tager udgangspunkt i de mangeårige erfaringer, vi har fra vandløbsvedligeholdelsen. Forslagene understøttes af samtaler med åmændene.

PM gennemgik forslag til nye grødeskæringsbestemmelser for Stistrup Møllebæk. Det foreslås at beholde 1. grødeskæring uændret, men at ændre grødeskæringen ved 2. grødeskæring fra, at vandløbet slås ud i fuld bredde til, at der efterlades 20 % grøde i Stistrup Møllebæk.

HGH gennemgik de forskellige grødeskæringsmetoder som findes i Miljøstyrelsens vejledning fra 2017, herunder fuldskæring, strømrendeskæring, kombineret strømrendeskæring og selektiv grødeskæring. HGH nævnte strømrendeskæring, som anvendes primært i vandløb, hvor man har overbredde og deraf følgende sandaflejringer. Man skærer her alle planter i en slynget strømrende. Kombineret strømrendeskæring anvendes primært, hvor der er et nogenlunde fald, og hvor der optræder gode, pudeformede grødearter, og der efterlades her grødeøer i strømrenden. Ved selektiv grødeskæring skærer man i flere strømrender og man skærer de "dårlige planter" og efterlader de "gode planter". Metoden anvendes især i lidt bredere vandløb.

HGH nævnte at især kombineret strømrendeskæring og selektiv grødeskæring tilgodeser smådyrene og fiskene. HGH nævnte desuden, at grødeskæringsperioden i flere af regulativerne er forlænget til 15. november for at være mere flexible i forbindelse med f.eks. en våd og en tør sommer/efterår.

JM oplyste, at det har stor værdi for miljøet i vandløbet, når der eksempelvis efterledes 20 % grøde ved grødeskæringen, men at det ikke betyder så meget for vandføringsevnen. I vandløb uden grødeskæring findes allerede strømrender, hvor hovedparten af vandet løber. Ved grødeskæring slås grøden i de eksisterende strømrender. Derfor har grødeskæringen begrænset effekt på vandføringsevnen (vandstanden) i mange tilfælde især i vandløb med godt fald og især ved de store afstrømninger. I vandløb med lille fald og især i store vandløb kan grødeskæringen have stor effekt på vandstanden. I vandløb som Stistrup Møllebæk og Lerkenfeld Å kan fjordens vandstand til tider bevirke, at det ikke hjælper på vandstanden i vandløbet at slå grøde på de nedre strækninger.

Med baggrund i ovenstående oplyste JM, at vi forringer afvandingsforholdene i vækstsæsonen ved at indføre reduceret strømrendeskæring, men ikke væsentligt i forhold til tidligere. JM nævnte også, at der som eksempel på en tommelfingerregel vurderes, at der kan opnås en forbedring af vandføringsevnen på 75 % af den maksimale opnåelige, hvis 50 % af grøden skæres bort.

JM nævnte også, at såfremt at grødeskæringen giver anledning til forringelser i vandføringsevnen, så er denne alligevel sikret ved krav til vandføringsevnen igennem teoretisk skikkelse.

Ålaugene er kommet med generelle bemærkninger til klimaforandringer.

JM nævnte at klimaforandringer ses i form af flere tørre somre og mere vand om vinteren og i flere tilfælde som "monsterregn". Der er lovgivning på klimasikring af overfladevand, men der ikke lov hjemmel i vandløbsloven til klimasikring af vand fra oplandet ved en regulativrevision. Desuden går tendensen i retning af, at Nordjylland ikke rammes så hårdt af ændringerne.

Ålaugene er kommet med generelle bemærkninger til valg af regulativtype.

JM nævnte, at der ved Q/H baserede regulativer kun sikres kontrol i et punkt og ikke på en strækning. For at kunne vurdere behovet for vedligeholdelse på en længere strækning i et Q/H baseret vandløb, er der behov for flere skalapæle og flere vandføringsmålinger, som er ret ressourcekrævende.

Et teoretisk skikkelsesregulativ baseres på en kontrolopmåling af en given strækning af vandløbet. Herefter foretages en beregning af vandstands niveauet for den opmålte og den regulativmæssige skikkelse. Hvis det beregnede vandspejl for opmålingen ligger mere end f.eks. 10 cm over det beregnede vandspejl for den regulativmæssige skikkelse, skal der foretages oprensning. Det er derfor en regulativtype, som tager hensyn til vandløbets naturlige form og som er forholdsvis nem at administrere, men som kan være svær at forstå for lodsejerne.

Ålaugene er kommet med generelle bemærkninger til høringsbrevene omkring myndighedsbehandlingen.

FB oplyste at sagen omkring revision af vandløbsregulativer har været drøftet på Teknik – og Miljøudvalget og mente, at sagen har været fuldt oplyst og ikke har kunnet gøres mere oplysende og inddragende. FB oplyste at VHK har valgt at alle bredejere har fået brev om revision af vandløbsregulativet netop for at give den enkelte bredejer mulighed for at sætte sig ind i det nye forslag til regulativ.

Alle var enige om, at der kom for mange forslag til nye regulativer i høring på en gang. Færre regulativforslag i høring næste gang vil give mere tid til at sætte sig ind i de enkelte forslag.

Per Madsen og Jesper Madsens powerpoint-indlæg er vedlagt som bilag.

Kommentarer til Ad 2:

HOK ønskede, at der for hvert regulativ udarbejdes et resume af konsekvenserne af forslag til regulativ i forhold til gældende regulativ. FB nævnte, at det umiddelbart lyder som en god ide, men er bekymret for, at et resume kan blive betragtet som et nyt juridisk dokument, samt at det også kræver extra ressourcer at udarbejde et resume. PM fortalte, at der i redegørelsen findes en konsekvensvurdering af regulativforslaget, men at vi her må være mere "skarpe" på at få konsekvenserne af regulativet beskrevet, især hvad ændringerne kan betyde for sommervandføringen.

Vesthimmerland Kommune har et ønske om i nogle vandløb at forlænge grødeskæringsperioden indtil den 15. november. Der var en del snak om dette emne. HOK frygter bl.a., at kommunen ikke tager hensyn til et tidligt behov for grødeskæring og mener, at der bør tages hensyn til, at hovedvandløbene i et vandløbssystem vedligeholdes først og tilløbene derefter, hvilket kan bevirke at grødeskæringsperioden rykkes frem for hovedvandløbet. Vesthimmerlands Kommune er enig i at hovedvandløbet skal vedligeholdes først og derefter tilløbene.

HOK udtrykte, at ålaugene godt kan acceptere ændringer i grødeskæringen med hensyn til reduceret strømrendeskæring og ændret grødeskæringsmetode, såfremt at Vesthimmerlands Kommune er indstillet på, at ændringerne gælder for en "prøveperiode", så man får erfaringer med det foreslåede. Efter prøveperioden evalueres ændringerne inden de evt. gøres permanent. I den forbindelse var der også en del snak om ekstraordinær grødeskæring, hvilket i høj grad afhænger af en besigtigelse og en konkret vurdering. Vesthimmerlands Kommune er ikke afvisende overfor at lade enkelte vandløb indgå i en prøveperiode.

HOK anerkendte, at brugen af regulativtypen teoretisk skikkelse har sin berettigelse, men foreslår at regulativtypen tages op til revision efter nogle år. NK nævnte i den forbindelse, at skikkelsen i Trend Å efter hans opfattelse har ændret sig gennem årene.

Ad 3 for mødet med Stistrup Møllebæks Ålaug

Ålauget er kommet med bemærkninger til Stistrup Møllebæk, Stensbækken og Lillemølle bæk.

Stistrup Møllebæk

Jørgen mener ikke, at en skæring er tilstrækkelig i den øvre del af Stistrup Møllebæk st. 0-1642 m. JSN og CS nævnte også, at de oplever problemer med sandaflejringer selvom en vandspejlsberegning viser noget andet. HGH nævnte at et sandfang vil kunne afhjælpe sandproblemer.

Vesthimmerlands Kommune (VHK) er åbne overfor, at der på strækningen st. 0 – 1642 m også er 2 grødeskæringer i det nye forslag til regulativ. VHK ønsker i regulativforslaget at bibeholde 20 % grøde ved 2. grødeskæring. VHK ønsker ikke at udføre selektiv grødeskæring, som nævnt i bemærkningerne fra ålauget, men ønsker at bibeholde forslaget om at udføre grødeskæringen efter metoden kombineret grødeskæring.

Stensbækken

Vesthimmerlands Kommune (VHK) ønsker at bibeholde forslaget om at efterlade 20 % grøde ved 2. grødeskæring. VHK ønsker at bibeholde forslaget om at grødeskære efter metoden kombineret grødeskæring. VHK er åbne overfor at der fremfor 1 grødeskæring udføres 2 grødeskæringer på strækningen st. 1211 – 1460 m. VHK ønsker at bibeholde forslaget om 1 grødeskæring på strækningen fra st. 0-1211 m, da vandløbet her er meget smalt og ligger nedskåret i terrænet og til tider med meget lidt vand i vandløbet.

Lillemølle bæk

Vesthimmerlands Kommune (VHK) ønsker at bibeholde forslaget om at efterlade 20 % grøde ved 2. grødeskæring. VHK er åbne overfor at udjævne faldet ved styrtet omkring st. 1200 m.

Ad 4 for mødet med Stistrup Møllebæk's ålaug
Ingen bemærkninger

Ad 3 for mødet med Lerkenfeld ålaug

Ålauget er kommet med bemærkning til ændringen i regulativforslaget af bundbredden og anlægget i Lerkenfeld Å på strækningen st. 0 – 2611 m. VHK oplyste at man ønsker at imødekomme ålaugets ønske om bibeholde nuværende regulativs bundbredde og anlæg på strækningen st. 0-2611 m.

Ad 4 for mødet med Lerkenfeld ålaug

Ålauget er kommet med bemærkninger til forslag til regulativ for Lerkenfeld Å, Svingelbjerg bæk, Odderbæk, Lilleåen, Mejlsigbækken og Troelsbæk.

Lerkenfeld Å

VHK ønsker at bibeholde forslaget om at ændre antallet af skæringer fra 2 og til 1 på strækningen st. 0 - 11.850 m, ligesom vi ønsker at bibeholde forslaget om manuel selektiv grødeskæring på samme strækning. LJ mente, at arealerne flere steder med tiden er blevet mere vandlidende, især hos ham. Vi aftalte at LJ inviterer PM til en besigtigelse af arealerne.

Svingelbjerg bæk

VHK ønsker at bibeholde ønsket om at ændre antallet af grødeskæringer fra 2 til 1 på strækningen st. 0 – 840 m, da vandløbet er meget smalt og bredvegetationen beskytter hele vandløbet. VHK ønsker at bibeholde forslag om kombineret grødeskæring på strækningen st. 840 – 1913 m og skånsom grødeskæring på strækningen st. 0 – 840 m.

Odderbæk

VHK ønsker at bibeholde forslaget om at efterlade 20 % grøde ved 2. grødeskæring. Ålauget har indsendt bemærkning om, at grødeskæringsmetoden er ændret. Hertil kan VHK oplyse at grødeskæringsmetoden i forhold til nuværende regulativ er uændret med fortsat strømrødeskæring.

Lilleåen

VHK ønsker at bibeholde nuværende ændringer i forslag til regulativ, da det meste af vandløbet er omfattet af et allerede etableret vådområdeprojekt, hvor de projekterede forhold er indført i forslaget til regulativ. Forslaget til regulativ bliver dog tilrettet ved Hans Dollerup i forhold til udløb fra dræn. Det blev aftalt, at PM aflægger HD et besøg.

Mejlsigbækken

VHK ønsker at bibeholde forslaget om at ændre strømrunden på hele strækningen fra 0,6 m til 0,5 m, svarende til at efterlade ca. 20 % grøde. Ålauget har indsendt bemærkning om at grødeskæringsmetoden er ændret. Hertil kan VHK oplyse at grødeskæringsmetoden i forhold til nuværende regulativ er uændret med strømrundeskæring. Det blev nævnt, at der ofte er problemer i vandløbet, da vandløbet har meget lidt fald. HGH oplyste, at problemerne vil blive udbedret her i efteråret med grødeskæring, opgravning af u hensigtsmæssige stensikringer og ved beskæring af træer.

Troelsbæk

VHK har i regulativforslaget foreslået en strømrunde på 0,5 – 0,6 m mod i gældende regulativ på 0,5 – 0,7 m. VHK ønsker at imødekomme ålauget ved at ændre forslaget til en strømrundebredde på gældende 0,5 – 0,7 m, men ønsker så at bibeholde grødeskæringsmetoden kombineret strømrunde på strækningen st. 1472 – 3029 m.

Ad 5 for mødet med Lerkenfeld Ålaug
Ingen bemærkninger
